

## **ПРОТОКОЛ О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА БЕЧКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ГРАЂАНСКОЈ ОДГОВОРНОСТИ ЗА НУКЛЕАРНУ ШТЕТУ**

1.      Протокол о измјенама и допунама Бечке конвенције о грађанској одговорности за нуклеарну штету усвојен је на дипломатској конференцији одржаној од 8. до 12. септембра 1997. године, а отворен је за потписивање у Бечу 29. септембра 1997. године на 41. генералној конференцији Међународне агенције за атомску енергију. Протокол остаје отворен за потписивање све до његовог ступања на снагу.
  
2.      У складу са чланом 21., Протокол ступа на снагу три мјесеца након депоновања пете исправе о ратификацији, прихватању или одобравању. Након његовог ступања на снагу, свака држава која није потписала Протокол може да му приступи (члан 20. став 3.).
  
3.      Скреће се пажња на члан 19. став 1. који предвиђа да ће држава која је страна Протокола али није страна Бечке конвенције из 1963. године бити обавезана одредбама те конвенције како је измијењена и допуњена Протоколом у односу на друге стране потписнице Протокола и, уколико та држава не изрази другачију намјеру у вријеме депоновања исправе о ратификацији, прихватању, одобравању или приступању, биће обавезана Бечком конвенцијом из 1963. године у односу на државе које су само чланице те конвенције.
  
4.      Овдје се објављују текст Протокола, узет из овјереног примјерка, и његов анекс који садржи пречишћен текст Бечке конвенције из 1963. године како је измијењена и допуњена Протоколом, којег је припремио Секретаријат у складу са чланом 24. Протокола, за информацију свим чланицама.

**ПРОТОКОЛ О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА БЕЧКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О  
ГРАЂАНСКОЈ ОДГОВОРНОСТИ ЗА НУКЛЕАРНУ ШТЕТУ**

**ПРОТОКОЛ О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА БЕЧКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О  
ГРАЂАНСКОЈ ОДГОВОРНОСТИ ЗА НУКЛЕАРНУ ШТЕТУ**

СТРАНЕ УГОВОРНИЦЕ ОВОГ ПРОТОКОЛА,

СМАТРАЈУЋИ да је пожељно измијенити Бечку конвенцију о грађанској одговорности за нуклеарну штету од 21. маја 1963. године како би се обезбиједило шире подручје примјене, повећао ниво одговорности за корисника нуклеарног постројења и побољшала средства за обезбјеђење одговарајуће и правичне накнаде,

СПОРАЗУМЈЕЛЕ СУ СЕ о сљедећем,

**ЧЛАН 1.**

Овим протоколом се мијења и допуњава Бечка конвенција о грађанској одговорности за нуклеарну штету од 21. маја 1963. године, у даљем тексту „Бечка конвенција из 1963. године“.

**ЧЛАН 2.**

Члан I. Бечке конвенције из 1963. године мијења се и гласи:

1. У ставу 1. се тачка (j) мијења и гласи:

(a) ријеч „и“ се брише на крају алинеје (ii) и додаје се на крају алинеје (iii).

(b) додаје се нова алинеја (iv) која гласи:

(iv) сва остала постројења у којима постоји нуклеарно гориво или радиоактивни производи или отпад како то с времена на вријеме утврди Управни одбор Међународне агенције за атомску енергију;

2. У ставу 1. се тачка (k) замјењује сљедећим текстом:

(k) „Нуклеарна штета“ означава:

- (i) смрт или тјелесну повреду;
- (ii) губитак или оштећење добара;

и сваку од сљедећих ставки у обиму утврђеном законима надлежног суда:

- (iii) економски губитак који настане из губитка или штете на које се упућује у алинеји (i) или (ii), у оној мјери у којој није укључен у те алинеје, ако га сноси лице које има право на потраживање у погледу таквога губитка или штете;
- (iv) трошкове мјера враћања оштећене животне средине у претходно стање, осим ако такво оштећење није безначајно, ако су такве мјере заиста предузете или ће се предузети, а у оној мјери у којој није обухваћен алинејом (ii);
- (v) губитак прихода који потиче од економског интереса везаног за коришћење или уживање животне средине, до којег дође усљед значајног оштећења те животне средине, а у оној мјери у којој није обухваћен алинејом (ii);
- (vi) трошкове превентивних мјера, као и даљи губитак или штету изазвану таквим мјерама;
- (vii) све остале економске губитке, изузев оних изазваних оштећеном животном средином, ако то дозвољавају општи закони о грађанској одговорности надлежног суда,

у случају алинеја (i) до (v) и (vii) у претходном тексту, у мјери у којој губитак или штета настану као посљедица јонизујућег зрачења којег емитује било који извор зрачења унутар неког нуклеарног постројења, или којег емитује нуклеарно гориво или радиоактивни производи или отпад у, или нуклеарни материјал који се налази у једном нуклеарном постројењу, као и нуклеарни материјал који долази из нуклеарног постројења, који је у њему произведен или се у њега шаље, било да то настаје због радиоактивних својстава такве материје, или комбинације тих својстава са отровним, експлозивним или другим опасним својствима такве материје.

3. У ставу 1. се тачка (l) замјењује сљедећим текстом:

- (l) „Нуклеарни удес“ означава догађај или низ догађаја истог поријекла који проузрокују нуклеарну штету или, али само у односу на превентивне мјере, стварају озбиљну и непосредну пријетњу од изазивања такве штете.

4. У ставу 1. се након тачке (l) додају четири нове тачке (m), (n), (o) и (p) које гласе:

- (m) „Мјере враћања у претходно стање“ означавају све разумне мјере које су одобрили надлежни органи државе у којој су мјере предузете, а чији је циљ да врате у претходно стање или санирају оштећене или уништене компоненте животне средине, или да уведу, гдје је то разумно, еквиваленте тих

компоненти у животну средину. Закони државе у којој је претрпљена штета утврђују ко има право предузимања таквих мјера.

- (n) „Превентивне мјере“ означавају све разумне мјере које предузме било које лице након што дође до нуклеарног удеса како би се спријечила или на минимум свела штета на коју се упућује у тачки (k) алинеје (i) до (v) или (ii), што подлијеже одобравању од стране надлежних органа како налаже закон државе у којој су мјере предузете.
- (o) „Разумне мјере“ означавају мјере које се по законима надлежног суда сматрају за примјерене и сразмјерне имајући у виду све околности, на примјер:
  - (i) природу и обим претрпљене штете или, у случају превентивних мјера, природу и обим ризика од таквих штета;
  - (ii) обим до којег ће вјероватно, у вријеме када су предузете, те мјере бити ефикасне; и
  - (iii) релевантна научна и техничка стручна мишљења.
- (p) „Посебна права вучења“ (Special Drawing Rights – SDR), у даљем тексту SDR, означава обрачунску јединицу дефинисану од стране Међународног монетарног фонда који је користи за сопствене операције и трансакције.

5. Став 2. се замјењује сљедећим текстом:

2. Држава у којој се налази постројење може, под условом да је ризик од тога незнатан, да искључи нуклеарно постројење или мале количине нуклеарног материјала од примјене ове конвенције, под условом да:

- (a) у погледу нуклеарних постројења, критеријуме за искључење утврди Управни одбор Међународне агенције за атомску енергију, а свако искључење од стране државе у којој се налази постројење буде у оквиру тако утврђених критеријума; и
- (b) у погледу малих количина нуклеарног материјала, максималне границе за искључење таквих количина утврди Управни одбор Међународне агенције за атомску енергију, а свако искључење од стране државе у којој се налази постројење буде у оквиру тако утврђених граница.

Управни одбор ће периодично преиспитати те критеријуме за искључење нуклеарних постројења и максималне границе за искључење малих количина нуклеарног материјала.

### **ЧЛАН 3.**

Након члана I. Бечке конвенције из 1963. године додају се два нова члана I.A и I.B која гласе:

#### **ЧЛАН I.A**

1. Ова конвенција се примјењује на нуклеарне штете гдје год да се претрпе.
2. Међутим, законодавство државе у којој се налази постројење може из примјене ове конвенције да искључи претрпљену штету:
  - (a) на територији државе која није страна уговорница;
  - (b) у поморским подручјима успостављеним од стране државе која није уговорна у складу са међународним правом мора.
3. Искључење у складу са ставом 2. овог члана може се примијенити само у погледу државе која није страна уговорница и која у вријеме удеса:
  - (a) има нуклеарно постројење на својој територији или у некој поморској зони успостављеној у складу са међународним правом мора; и
  - (b) не нуди еквивалентне реципрочне погодности.
4. Искључења по ставу 2. овог члана не утичу на права на која се упућује у члану IX. став 2. тачка (a), а свако искључење по ставу 2. тачка (b) овог члана не обухвата штету на броду или авиону или нанесену броду или авиону.

#### **ЧЛАН I.B**

Ова конвенција се не примјењује на нуклеарна постројења која се не користе у мирољубиве сврхе.

### **ЧЛАН 4.**

Члан II. Бечке конвенције из 1963. године мијења се и гласи:

1. На крају става 3. тачка (a) додаје се сљедећи текст:

Држава у којој се налази постројење може да ограничи износ јавних средстава која се стављају на располагање по сваком удесу на разлику, ако је има, између износа утврђених овдје и износа утврђеног сходно члану V. став 1.

2. На крају става 4. се додаје сљедећи текст:

Држава у којој се налази постројење може да ограничи износ јавних средстава које ставља на располагање како је предвиђено ставом 3. тачка (а) овог члана.

3. Став 6. се замјењује сљедећим текстом:

6. Ниједно лице не одговара за губитак или штету која, сходно члану I. став 1. тачка (к) ове конвенције није нуклеарна штета, али која је могла бити одређена као таква у складу са одредбама те тачке.

#### **ЧЛАН 5.**

У члану III. Бечке конвенције из 1963. године се након прве реченице додаје сљедећи текст:

Међутим, држава на чијој се територији налази постројење може да искључи ову обавезу у односу на превоз који се у потпуности одвија на њеној територији.

#### **ЧЛАН 6.**

Члан IV. Бечке конвенције из 1963. године мијења се и гласи:

1. Став 3. се замјењује сљедећим текстом:

3. Корисник не сноси одговорност у смислу ове конвенције уколико докаже да је нуклеарна штета непосредна посљедица оружаног сукоба, непријатељстава, грађанског рата или побуне.

2. Став 5. се замјењује сљедећим текстом:

5. Корисник не сноси одговорност у смислу ове конвенције за нуклеарну штету причињену:

(а) самом нуклеарном постројењу или било ком другом нуклеарном постројењу, укључујући нуклеарно постројење у изградњи, на простору на ком се то постројење налази; и

(б) било којој имовини која се налази на истом простору који се користи или ће се користити у вези са сваким таквим постројењем.

3. Став 6. се замјењује сљедећим текстом:

6. Накнада за штету причињену превозном средствву на којем се налазио нуклеарни материјал у питању у тренутку нуклеарног удеса неће утицати на смањење одговорности корисника у погледу других штета на износ мањи од 150 милиона SDR, или сваки виши износ утврђен законодавством стране уговорнице, или износ утврђен сходно члану V. став 1. тачка (с).

4. Став 7. се замјењује сљедећим текстом:

7. Ниједна одредба ове конвенције не утиче на одговорност појединца за нуклеарну штету за коју корисник у складу са ставом 3. или 5. овог члана није одговоран у складу са овом конвенцијом, уколико је тај појединац проузроковао штету предузимањем или пропустом да предузме неку радњу у намјери да проузрокује штету.

## ЧЛАН 7.

1. Текст члана V. Бечке конвенције из 1963. године замјењује се сљедећим текстом:

1. Држава у којој се налази постројење може да ограничи одговорност корисника за сваки појединачни нуклеарни удес, било:

(а) на износ који није мањи од 300 милиона SDR; или

(b) на износ који није мањи од 150 милиона SDR под условом да осим тог износа, а до износа од најмање 300 милиона SDR, држава стави на располагање јавна средства за накнаду нуклеарне штете; или

(с) на максимални рок од 15 година од дана ступања на снагу овог протокола, прелазни износ од најмање 100 милиона SDR у погледу нуклеарног удеса који се деси током тог периода. Може се утврдити и износ нижи од 100 милиона SDR под условом да та држава стави на располагање јавна средства за накнаду штете којима се компензује разлика између тог нижег износа и 100 милиона SDR.

2. Без обзира на став 1. овог члана, држава у којој се налази постројење, имајући у виду природу нуклеарног постројења или потребних нуклеарних супстанци и вјероватне посљедице удеса који би из њих потекао, може да установи нижи износ одговорности корисника, под условом да ни у ком случају ниједан тако утврђен износ не буде мањи од 5 милиона SDR и под условом да држава у којој се налази постројење обезбјеђује расположивост јавних средстава до износа утврђеног у складу са ставом 1.



3. Износи које држава у којој се налази постројење утврди за одговорног корисника сходно ставовима 1. и 2. овог члана и члану IV. став б. примјењују се увијек када дође до нуклеарног удеса.
2. Након члана V. додају се четири нова члана V.A, V.B, V.C и V.D и гласе:

#### **ЧЛАН V.A**

1. Камате и трошкови које додијели суд у споровима о накнади нуклеарне штете плаћају се као додатак на износе на које се упућује у члану V.
2. Износи који се наводе у члану V. и члану IV. став б. могу се прерачунати у округлим бројкама у валути државе.

#### **ЧЛАН V.B**

Свака страна уговорница омогућава да лица која сnose штету могу да остваре своја права на накнаду а да не морају покретати посебан поступак у вези са поријеклом средстава обезбијеђених за такву накнаду.

#### **ЧЛАН V.C**

1. Уколико судови који имају надлежност припадају страни уговорници која није држава на чијој се територији налази постројење, јавна средства која се захтијевају по члану V. став 1. тачке (b) и (c) и по члану VII. став 1., као и камате и трошкови које суд додијели, може да стави на располагање првоспоменута страна уговорница. Држава у којој се налази постројење надокнађује све такве износе страни уговорници која их је платила. Те двије стране уговорнице се договарају око поступка накнаде.
2. Уколико судови који имају надлежност припадају страни уговорници која није држава на чијој се територији налази постројење, страна уговорница чији судови имају надлежност предузима све неопходне мјере како би омогућила држави у којој се налази постројење да интервенише у поступку и да учествује у сваком поравнању које се тиче накнаде за штете.

#### **ЧЛАН V.D**

1. Генерални директор Међународне агенције за атомску енергију сазива састанак страна уговорница ради измјена и допуна ограничења одговорности на које се упућује у члану V. уколико једна трећина страна уговорница изрази жељу у том смислу.

2. Аmandмани се усвајају двотрећинском већином страна уговорница које су присутне и гласају, под условом да је у вријеме гласања присутна најмање једна половина страна уговорница.
3. Када поступа по приједлогу да се измијене ограничења, састанак страна уговорница узима у обзир, између осталог, ризик од штете која настаје усљед нуклеарног удеса, промјене новчаних вриједности и капацитет тржишта осигурања.
4. (a) Генерални директор ИАЕА обавјештава све стране уговорнице о сваком амандману усвојеном у складу са ставом 2. овог члана ради прихватања. Амандман се сматра прихваћеним по истеку рока од 18 мјесеци након таквог обавјештавања, под условом да је најмање једна трећина страна уговорница у вријеме усвајања амандмана од стране састанка саопштила генералном директору ИАЕА-е да прихватају амандман. Амандман прихваћен у складу са овим ставом ступа на снагу 12 мјесеци након његовог прихватања за оне стране уговорнице које су га прихватиле.  
  
(b) Ако у року од 18 мјесеци од дана обавјештења о прихватању амандман није прихваћен у складу са тачком (a), тај амандман се сматра одбаченим.
5. За сваку страну уговорницу која прихвати амандман након што је прихваћен али није ступио на снагу или након што је ступио на снагу сходно ставу 4. овог члана, амандман ступа на снагу 12 мјесеци након што га је та страна уговорница прихватила.
6. Држава која постане страна уговорница ове конвенције након ступања на снагу неког амандмана у складу са ставом 4. овог члана, уколико та држава не изрази другачију намјеру:
  - (a) сматра се за страну ове конвенције са тим измјенама и допунама; и
  - (b) сматра се за страну Конвенције без измјена и допуна у односу на сваку страну уговорницу коју не обавезује тај амандман.

## **ЧЛАН 8.**

Члан VI. Бечке конвенције из 1963. године мијења се и гласи:

1. Став 1. се замјењује сљедећим текстом:
  1. (a) Права на накнаду по овој конвенцији престају ако се не поднесе тужба:

(i) везана за смрт или тјелесну повреду, у року од тридесет година од дана када се догодио нуклеарни удес;

(ii) везана за остале штете, у року од десет година од дана када се догодио нуклеарни удес.

(b) Међутим, ако је сходно законодавству државе у којој се налази постројење, одговорност корисника покривена осигурањем или другом финансијском гаранцијом или државним средствима за дужи период, законима које примјењује надлежни суд може се предвидјети да право на накнаду од корисника престане по истеку тог дужег рока, али који не може бити дужи од периода за који је та одговорност покривена на основу закона државе у којој се налази постројење.

(c) Тужбе за накнаду штете у погледу губитка живота и тјелесне повреде или, у складу са проширењем по тачки (b) овог става у погледу других штета, које се поднесу након периода од десет година од дана када се догодио нуклеарни удес, ни у ком случају не утичу на право на накнаду према овој конвенцији било ког лица које поднесе тужбу против корисника прије истека споменутог периода.

2. Став 2. се брише.

3. Став 3. се замјењује сљедећим текстом:

3. Право на накнаду по овој конвенцији подлијеже преклузивном року или року застаријевања, како је предвиђено законима које примјењује надлежни суд, уколико се тужба не поднесе у року од три године, рачунајући од дана када је лице које је претрпјело нуклеарну штету сазнало или је разумно требало да сазна за ту штету и за корисника који је за њу одговоран, под условом да рокови утврђени у ставу 1. тачке (a) и (b) овог члана не буду прекорачени.

## ЧЛАН 9.

Члан VII. се мијења и гласи:

1. У ставу 1. додају се сљедеће двије реченице на крају става, а тако измијењен став постаје тачка (a) тог става:

Када одговорност корисника није ограничена, држава у којој се налази постројење може утврдити ограничење финансијске гаранције одговорног корисника под условом да та граница није нижа од 300 милиона SDR. Држава у којој се налази

постројење обезбјеђује исплате по захтјевима за накнаду нуклеарне штете који су утврђени против корисника у оној мјери у којој је финансијска гаранција недовољна за подмирење таквих захтјева, али под условом да те исплате не пређу износ финансијске гаранције који се обезбјеђује сходно овом ставу.

2. У ставу 1. се додаје нова тачка (b) која гласи:

(b) Без обзира на тачку (a) овог става, када је одговорност корисника неограничена, држава у којој се налази постројење, имајући у виду природу нуклеарног постројења или потребних нуклеарних супстанци и вјероватне посљедице удеса који би из њих настао, може установити нижи износ финансијске гаранције корисника, под условом да ни у ком случају ниједан тако утврђен износ не буде мањи од 5 милиона SDR и под условом да држава у којој се налази постројење обезбјеђује исплате по захтјевима за накнаду нуклеарне штете који су досуђени против корисника стављањем потребних средстава на располагање у оној мјери у којој су осигурање или друга финансијска гаранција недовољни за подмирење таквих захтјева, а до границе утврђене сходно тачки (a) овог става.

3. У ставу 3., након ријечи „овог члана“ додају се ријечи „или члана V. став 1. тачке (b) и (c)“.

#### **ЧЛАН 10.**

Члан VIII. Бечке конвенције из 1963. године мијења се и гласи:

1. Текст члана VIII. постаје став 1. тог члана.

2. Додаје се нови став 2. који гласи:

2. Сходно примјени члана VI. став 1. тачка (c), када у погледу захтјева који се подносе против корисника штета чија се накнада врши по овој конвенцији прелази или је вјероватно да ће прећи максимални износ стављен на располагање у складу са чланом V. став 1., у расподјели накнаде приоритет се даје захтјевима у погледу губитка живота или тјелесне повреде.

#### **ЧЛАН 11.**

У члану X. Бечке конвенције из 1963. године се на крају члана додаје нова реченица која гласи:

Право на регресни захтјев предвиђен овим чланом такође се може проширити да од њега има користи држава у којој се налази постројење у оној мјери у којој је обезбиједила јавна средства сходно овој конвенцији.

## ЧЛАН 12.

Члан XI. Бечке конвенције из 1963. године мијења се и гласи:

1. Додаје се нови став 1bis који гласи:

1bis. Када до нуклеарног удеса дође у подручју ексклузивне економске зоне стране уговорнице или, када таква зона није установљена, у подручју које не прелази границе искључиве економске зоне кад би се она успоставила, за тужбе које се тичу нуклеарне штете од тог нуклеарног удеса, за потребе ове конвенције, надлежни су искључиво судови те стране. Претходна реченица се примјењује ако је страна уговорница обавијестила депозитара о таквом подручју прије нуклеарног удеса. Ништа у овом ставу неће се тумачити као дозвола вршења надлежности на начин који је у супротности са међународним правом мора, укључујући и Конвенцију Уједињених нација о праву мора.

2. Став 2. се замјењује сљедећим текстом:

2. Када до нуклеарног удеса не дође на територији било које стране уговорнице или на подручју пријављеном у складу са ставом 1bis, или када се мјесто нуклеарног удеса не може са сигурношћу одредити, за тужбе за нуклеарне штете од нуклеарног удеса надлежни су искључиво судови државе у којој се налази постројење одговорног корисника.

3. У ставу 3., први ред, и у тачки (b), након броја „1.“, додају се зарез и ријеч „1bis“.

4. Додаје се нови став 4. који гласи:

4. Страна уговорница чији судови имају надлежност обезбјеђује да само један од њених судова има надлежност у погледу било ког нуклеарног удеса.

## ЧЛАН 13.

Након члана XI. додаје се нови члан XI.A који гласи:

### ЧЛАН XI.A

Свака страна уговорница чији судови имају надлежност обезбјеђује у погледу тужби за накнаду нуклеарне штете да:

- (a) свака држава може покренути тужбу у име лица која су претрпјела нуклеарну штету, која су држављани те државе или на њеној територији имају боравиште или пребивалиште, а која су на то пристала; и

- (b) свако лице може покренути тужбу како би спровело права по овој конвенцији која стиче суброгацијом или преносом.

#### **ЧЛАН 14.**

Текст члана XII Бечке конвенције из 1963. године замјењује се сљедећим текстом:

#### **ЧЛАН XII.**

1. Признаје се пресуда која више не подлијеже редовним правним лијековима а коју донесе надлежни суд стране уговорнице, осим:

- (a) када је пресуда добијена преваром;
- (b) када страна против које је пресуда изречена није имала одговарајућу могућност да изнесе своје аргументе; или
- (c) када је пресуда у супротности са јавним поретком стране уговорнице на чијој територији се тражи њено признање или није у складу са основним стандардима правде.

2. Пресуда која је призната по ставу 1. овог члана и чије је извршење затражено у складу са формалностима предвиђеним законима стране уговорнице у којој је тражено извршење, сматра се извршном као да се ради о пресуди те стране уговорнице. Суштина спора о којем је донијета пресуда не може бити предмет новог поступка.

#### **ЧЛАН 15.**

Члан XIII. Бечке конвенције из 1963. године мијења се и гласи:

- 1. Текст члана XIII. постаје став 1. тог члана.
- 2. Додаје се нови став 2. који гласи:

2. Без обзира на став 1. овог члана, у оној мјери у којој накнада за нуклеарну штету прелази 150 милиона SDR, законодавство државе у којој се налази постројење може да одступи од одредби ове конвенције у погледу нуклеарне штете која се претрпи на територији или у поморској зони утврђеној у складу са међународним правом мора друге државе која, у вријеме удеса, има нуклеарно постројење на таквој територији, уколико она не нуди реципрочне погодности у истом износу.

## **ЧЛАН 16.**

Текст члана XVIII. Бечке конвенције из 1963. године замјењује се сљедећим текстом:

Ова конвенција не утиче на права и обавезе стране уговорнице по општим правилима јавног међународног права.

## **ЧЛАН 17.**

Након члана XX. Бечке конвенције из 1963. године додаје се нови члан XX.A који гласи:

### **ЧЛАН XX.A**

1. У случају спора међу странама уговорницама у погледу тумачења или примјене ове конвенције, стране у спору се консултују у циљу рјешавања спора преговарањем или било којим другим, њима прихватљивим, средствима мирног рјешавања спорова.
2. Уколико се спор такве природе на који се упућује у ставу 1. овог члана не може ријешити у року од шест мјесеци од захтјева за консултацијама у складу са ставом 1. овог члана, он се, на захтјев било које стране у таквом спору, подноси на арбитражу или упућује на Међународни суд правде ради одлуке. Када се спор поднесе на арбитражу, ако у року од шест мјесеци од дана захтјева стране у спору нису постигле договор о организацији арбитраже, страна може да тражи од предсједника Међународног суда правде или генералног секретара Уједињених нација да именује једног или више арбитра. У случајевима супротстављених захтјева страна у спору, захтјев генералном секретару Уједињених нација има приоритет.
3. Када ратификује, прихвата, одобрава или приступа овој конвенцији, држава може изјавити да се не сматра обавезаном било једним или са оба поступка рјешавања спорова предвиђених у ставу 2. овог члана. Друге стране уговорнице неће бити обавезане поступком рјешавања спорова предвиђеним ставом 2. овог члана у погледу стране уговорнице за коју је таква изјава на снази.
4. Страна уговорница која је дала изјаву у складу са ставом 3. овог члана може да је у сваком тренутку повуче слањем обавјештења депозитару.

## **ЧЛАН 18.**

1. Ставови 2. и 3 у члановима од XX. до XXV., те став 1. у члановима XXVI., XXVII. и XXIX. Бечке конвенције из 1963. године бришу се.

2. Бечка конвенција из 1963. године и овај протокол, међу странама овог протокола, читају се и тумаче заједно као јединствени текст на који се позива као на Бечку конвенцију о грађанској одговорности за нуклеарну штету из 1997. године.

#### **ЧЛАН 19.**

1. Држава која је страна овог протокола, али није страна Бечке конвенције из 1963. године, обавезана је одредбама те конвенције како је измијењена и допуњена овим протоколом у односу на стране уговорнице ове конвенције, а уколико држава не изрази другачију намјеру у вријеме депоновања инструмента на које се упућује у члану 20., обавезују је одредбе Бечке конвенције из 1963. године у односу на државе које су стране те конвенције.

2. Ништа у овом протоколу не утиче на обавезе државе која је страна и Бечке конвенције из 1963. године и овог протокола у погледу државе која је страна Бечке конвенције из 1963. године, али није и страна овог протокола.

#### **ЧЛАН 20.**

1. Овај протокол је отворен за потписивање од стране свих држава у сједишту Међународне агенције за атомску енергију у Бечу од 29. септембра 1997. године до његовог ступања на снагу.

2. Овај протокол подлијеже ратификацији, прихватању или одобравању од стране држава које су га потписале.

3. Након његовог ступања на снагу, свака држава која није потписала овај протокол може да му приступи.

4. Исправе о ратификацији, прихватању или одобравању депонују се код генералног директора Међународне агенције за атомску енергију који поступа као депозитар овог протокола.

#### **ЧЛАН 21.**

1. Овај протокол ступа на снагу три мјесеца након дана депоновања пете исправе о ратификацији, прихватању или одобравању.

2. За сваку државу која потврди, прихвати, одобри или приступи овом протоколу након депоновања пете исправе о ратификацији, прихватању или одобравању, овај протокол ступа на снагу три мјесеца након дана депоновања одговарајуће исправе од стране такве државе.



## **ЧЛАН 22.**

1. Свака страна уговорница може да откаже овај протокол писаним обавјештењем упућеним депозитару.
2. Отказ ступа на снагу после истека једне године од дана када је депозитар примио такво обавјештење.
3. Међу странама овог протокола, отказ Бечке конвенције из 1963. године од стране било које од њих, сходно њеном члану XXVI. ни на који начин се не може тумачити као отказ Бечке конвенције из 1963. године како је измијењена и допуњена овим протоколом.
4. Без обзира на отказ овог протокола од стране уговорнице у складу са овим чланом, одредбе овог протокола се настављају примјењивати на сваку нуклеарну штету изазвану нуклеарним удесом који се догоди прије него што отказ ступи на снагу.

## **ЧЛАН 23.**

Депозитар одмах обавјештава стране уговорнице и све остале државе о:

- (a) сваком потписивању овог протокола;
- (b) сваком депоновању исправе о ратификацији, прихватању, одобравању или приступању;
- (c) ступању на снагу овог протокола;
- (d) свим обавјештењима примљеним у складу са чланом XI. став 1bis;
- (e) захтјевима за сазивање конференције за ревизију сходно члану XXVI. Бечке конвенције из 1963. године и за састанак страна уговорница у складу са чланом V.D Бечке конвенције из 1963. године како је измијењена и допуњена овим протоколом;
- (f) обавјештења о отказивањима која се приме сходно члану 22. и осталим припадајућим обавјештењима по овом протоколу.

## **ЧЛАН 24.**

1. Оригинал овог протокола, чији су текстови на арапском, кинеском, енглеском, француском, руском и шпанском подједнако вјеродостојни, депонује се код депозитара.
2. Међународна агенција за атомску енергију приредиће пречишћени текст Бечке конвенције из 1963. године, како је измијењен и допуњен овим протоколом, на арапском,

кинеском, енглеском, француском, руском и шпанском језику како је предвиђено Анексом овог протокола.

3. Депозитар свим странама доставља овјерене тачне примјерке овог протокола заједно са пречишћеним текстом Бечке конвенције из 1963. године како је измијењена и допуњена овим протоколом.

У ПОТВРДУ ГОРЕ НАВЕДЕНОГ, доле потписани, прописно овлашћени у том смислу, потписали су овај протокол.

Састављено у Бечу, 12. септембра 1997. године

**БЕЧКА КОНВЕНЦИЈА ИЗ 1997.  
О ГРАЂАНСКОЈ ОДГОВОРНОСТИ ЗА НУКЛЕАРНУ ШТЕТУ**

(Пречишћени текст Бечке конвенције о грађанској одговорности за нуклеарну штету од 21. маја 1963., измењене и допуњене Протоколом од 12. септембра 1997., утврђен од стране Секретаријата Међународне агенције за атомску енергију)

**БЕЧКА КОНВЕНЦИЈА ИЗ 1997.  
О ГРАЂАНСКОЈ ОДГОВОРНОСТИ ЗА НУКЛЕАРНУ ШТЕТУ<sup>1</sup>**

(Пречишћени текст Бечке конвенције о грађанској одговорности за нуклеарну штету од 21. маја 1963., измијењена и допуњена Протоколом од 12. септембра 1997.)

СТРАНЕ УГОВОРНИЦЕ,

УВИЂАЈУЋИ да је пожељно утврдити неке минималне стандарде за осигурање финансијске заштите од штете која настаје усљед одређених видова коришћења нуклеарне енергије у мирољубиве сврхе,

СМАТРАЈУЋИ да ће конвенција о грађанској одговорности за нуклеарну штету исто тако допринијети развоју пријатељских односа између земаља, без обзира на разлике у уставном и друштвеном поретку,

ОДЛУЧИЛЕ СУ да у ту сврху закључе конвенцију и споразумјеле су се о сљедећем:

**ЧЛАН I.**

1. За потребе ове конвенције:

- (a) „Лице“ означава физичко лице, партнерство, свако лице приватног или јавноправног карактера без обзира да ли има својство правног лица, сваку међународну организацију која има својство правног лица на основу законодавства државе у којој се налази постројење и сваку државу или њене политичке јединице.
- (b) „Држављанин стране уговорнице“ укључује страну уговорницу или њену политичку јединицу, партнерство, свако лице приватног или јавноправног

---

<sup>1</sup> Овај пречишћени текст Бечке конвенције из 1963. о грађанској одговорности за нуклеарну штету са измјенама и допунама из Протокола 1997., је урађен од стране Секретаријата Међународне агенције за атомску енергију како је предвиђено у складу са захтјевима овог протокола.

Пречишћени текст нема властите завршне одредбе. Држава која се жели придржавати Бечке конвенције из 1963., измијењене и допуњене Протоколом из 1997., може тако и да учини придржавајући се Протокола из 1997. у складу са његовим условима.

Позивање на „Протокол“ у овом пречишћеном тексту значи „Протокол о измјени и допуни Бечке конвенције о грађанској одговорности за нуклеарну штету“ из 1997.

карактера, као и сваку правну установу или установу правног лица која има сједиште на територији једне стране уговорнице.

- (c) „Корисник“ у односу на одређено нуклеарно постројење означава лице које је држава у којој се налази нуклеарно постројење одредила или признала за корисника таквог постројења.
- (d) „Држава у којој се налази постројење“ означава, у односу на неко нуклеарно постројење, страну уговорницу на чијој се територији то постројење налази или, ако се оно налази ван територије било које државе, страну уговорницу која користи такво постројење или на основу чијег овлашћења се оно користи.
- (e) „Закони надлежног суда“ означавају законе суда који има судску надлежност на основу ове конвенције, укључујући одредбе које се односе на сукоб закона.
- (f) „Нуклеарно гориво“ означава материјал способан да производи енергију самоодржавајућом ланчаном реакцијом нуклеарне фисије.
- (g) „Радиоактивни производи или отпад“ означавају радиоактивни материјал добијен у процесу производње или коришћења нуклеарног горива или сваки материјал који је постао радиоактиван због тога што је био изложен зрачењу емитованом у току тог процеса, искључујући радиоизотопе који су настали у завршној фази производње и који се могу користити у научне, медицинске, пољопривредне, комерцијалне или индустријске сврхе.
- (h) „Нуклеарни материјал“ означава:
  - (i) нуклеарно гориво, искључујући природни или осиромашени уранијум, које је способно да производи енергију самоодржавајућом ланчаном реакцијом нуклеарне фисије ван нуклеарног реактора, самостално или у вези са неким другим материјалом; и
  - (ii) радиоактивне производе или отпатке.
- (i) „Нуклеарни реактор“ означава постројење које садржи нуклеарно гориво распоређено тако да у њему може да настане ланчана реакција нуклеарне фисије без додатног извора неутрона.
- (j) „Нуклеарно постројење“ означава:
  - (i) сваки нуклеарни реактор, осим реактора којим су опремљена поморска или ваздушна превозна средства и који служе као извор енергије за погон или за било коју другу сврху;

- (ii) сваку фабрику која користи нуклеарно гориво за производњу нуклеарног материјала, као и сваку фабрику за обраду нуклеарног материјала, укључујући фабрике за прераду озраченог нуклеарног горива; и
- (iii) свако мјесто на којем је нуклеарни материјал ускладиштен, осим ускладиштења таквог материјала у вези с превозом; и
- (iv) сва остала постројења у којима постоји нуклеарно гориво или радиоактивни производи или отпад како то с времена на вријеме утврди Управни одбор;

под условом да држава у којој се налази постројење може одлучити да се неколико нуклеарних постројења једног корисника, која се налазе на истом простору, сматрају као једно нуклеарно постројење.

(k) „Нуклеарна штета“ означава:

- (i) смрт, тјелесну повреду;
- (ii) губитак или оштећење добара;

и сваку од сљедећих ставки у обиму утврђеном законима надлежног суда:

- (iii) економски губитак који настане усљед губитка или штете на које се упућује у алинејама (i) или (ii), у оној мјери у којој није укључен у те алинеје, ако га сноси лице које има право на одштетни захтјев у погледу таквог губитка или штете;
- (iv) трошкове мјера враћања оштећене животне средине у претходно стање, осим ако такво оштећење није безначајно, ако су такве мјере заиста предузете или ће се предузети, а у оној мјери у којој нису обухваћене алинејом (ii);
- (v) губитак прихода који потиче од економског интереса везаног за коришћење или уживање животне средине, до којег дође усљед значајног оштећења те животне средине, а у оној мјери у којој није обухваћен алинејом (ii);
- (vi) трошкове превентивних мјера, као и даљи губитак или штету изазвану таквим мјерама;

(vii) све остале економске губитке, изузев оних изазваних оштећеном животном средином, ако то дозвољава општи закон о грађанској одговорности надлежног суда,

у случају алинеја (i) до (v) и (vii) у претходном тексту, у мјери у којој губитак или штета настану као посљедица јонизујућег зрачења којег емитује било који извор зрачења унутар неког нуклеарног постројења, или којег емитује нуклеарно гориво или радиоактивни производи или отпад у, или нуклеарни материјал који се налази у једном нуклеарном постројењу, као и нуклеарни материјал који долази из нуклеарног постројења, који је у њему произведен или се у њега шаље, било да то настаје усљед радиоактивних својстава такве материје, или комбинације тих својстава с отровним, експлозивним или другим опасним својствима таквих материја.

- (l) „Нуклеарни удес“ означава догађај или низ догађаја истог поријекла који проузрокују нуклеарну штету или, али само у односу на превентивне мјере, стварају озбиљну и непосредну пријетњу од изазивања такве штете.
- (m) „Мјере враћања у претходно стање“ означавају све разумне мјере које су одобрили надлежни органи државе у којој су мјере предузете, а које имају за циљ да врате у претходно стање или санирају оштећене или уништене компоненте животне средине, или да уведу, гдје је то разумно, еквиваленте тих компоненти у животну средину. Закони државе у којој је претрпљена штета утврђују ко има право предузимања таквих мјера.
- (n) „Превентивне мјере“ означавају све разумне мјере које предузме било које лице након што дође до нуклеарног удеса како би се спријечила или на минимум свела штета на коју се упућује у алинејама тачке (k) од (i) до (v) или (vii), што подлијеже одобравању од стране надлежних органа како се захтијева законима државе у којој су мјере предузете.
- (o) „Разумне мјере“ означавају мјере које се по законима надлежног суда сматрају за примјерене и сразмјерне имајући у виду све околности, на примјер:
  - (i) природу и обим претрпљене штете или, у случају превентивних мјера, природу и обим ризика од таквих штета;
  - (ii) обим до којег ће вјероватно, у вријеме када су предузете, мјере бити ефикасне; и
  - (iii) релевантна научна и техничка стручна мишљења.

- (p) „Посебна права вучења“, у даљем тексту SDR, означава обрачунску јединицу дефинисану од стране Међународног монетарног фонда који је користи за сопствене операције и трансакције.
2. Држава у којој се налази постројење може, под условом да је ризик од тога незнатан, искључити нуклеарно постројење или мале количине нуклеарног материјала од примјене ове конвенције, под условом да:
- (a) у погледу нуклеарних постројења, критеријуме за искључење утврди Управни одбор Међународне агенције за атомску енергију, а свако искључење од стране државе у којој се налази постројење буде у оквиру тако утврђених критеријума; и
- (b) у погледу малих количина нуклеарног материјала, максималне границе за искључење таквих количина утврди Управни одбор Међународне агенције за атомску енергију, а свако искључење од стране државе у којој се налази постројење буде у оквиру тако утврђених граница.

Управни одбор ће повремено преиспитати те критеријуме за искључење нуклеарних постројења и максималне границе за искључење малих количина нуклеарног материјала.

#### ЧЛАН I.A

1. Ова конвенција се примјењује на нуклеарне штете гдје год да се претрпе.
2. Међутим, законодавство државе у којој се налази постројење може из примјене ове конвенције да искључи штету која се сноси:
- (a) на територији државе која није страна уговорница; или
- (b) у поморским зонама успостављеним од стране државе која није уговорница у складу са међународним правом мора.
3. Искључење у складу са ставом 2. овог члана може се примијенити само у погледу државе која није страна уговорница, а која у вријеме удеса:
- (a) има нуклеарно постројење на својој територији или у некој поморској зони успостављеној у складу са међународним правом мора; и
- (b) не нуди еквивалентне реципрочне погодности.
4. Искључења по ставу 2. овог члана не утичу на права на која се упућује у члану IX. став 2. тачка (a), а свако искључење по ставу 2. тачка (b) овог члана не обухвата штету на броду или авиону или нанесену броду или авиону.



## ЧЛАН I.B

Ова конвенција се не примјењује на нуклеарна постројења која се не користе у мирољубиве сврхе.

## ЧЛАН II.

1. Корисник нуклеарног постројења одговара за нуклеарну штету ако се докаже да је штета проузрокована нуклеарним удесом:
  - (a) у његовом нуклеарном постројењу; или
  - (b) у вези са нуклеарним материјалом који долази из његовог постројења или је у њему произведен, и који је настао:
    - (i) прије него што је корисник неког другог постројења преузео одговорност на основу изричитих услова писаног уговора за нуклеарне удесе проузроковане тим нуклеарним материјалом;
    - (ii) у недостатку таквих изричитих услова у уговору, прије него што корисник другог нуклеарног постројења преузме нуклеарни материјал; или
    - (iii) када је нуклеарни материјал намијењен за употребу у нуклеарном реактору којим је опремљено превозно средство и који служи као извор енергије било за погон било за друге сврхе, а прије него што је лице прописно овлашћено за коришћење таквог реактора преузело нуклеарни материјал; али
    - (iv) када је нуклеарни материјал био упућен лицу на територији државе која није страна уговорница, све док се не истовари са превозног средства којим је допремљен на територију те државе која није страна уговорница;
  - (c) у вези с нуклеарним материјалом који је послан у његово нуклеарно постројење и која је настала:
    - (i) након што је од корисника другог нуклеарног постројења преузео одговорност за нуклеарни удес проузрокован тим нуклеарним материјалом на основу изричитих услова писаног уговора;
    - (ii) у недостатку таквих изричитих услова, након што је преузео тај нуклеарни материјал; или

- (iii) након што је преузео нуклеарни материјал од лица које користи нуклеарни реактор као извор енергије којим је опремљено превозно средство било за погон или за друге сврхе; али
- (iv) када је лице са територије државе која није страна уговорница упутило нуклеарни материјал уз писани пристанак корисника, али тек после утоварен на превозно средство којим ће бити извезен са територије те државе;

под условом да се одредба тачке (а) овог става не примјењује када је нуклеарна штета проузрокована нуклеарним удесом који је настао у нуклеарном постројењу у вези са нуклеарним материјалом који је тамо ускладиштен у вези с превозом, уколико корисник неког другог нуклеарног постројења или неко друго лице не сноси искључиву одговорност на основу одредби тачака (b) или (c) овог става.

2. Држава у којој се налази постројење може, у складу са посебно утврђеним условима у свом законодавству, предвидјети да превозник нуклеарног материјала или лице које рукује радиоактивним отпадом може, на свој захтјев и уз пристанак корисника у питању, ступити на његово мјесто као корисник и бити одређен или признат као корисник у односу на такав нуклеарни материјал или радиоактивни отпад. У том случају, такав превозник или такво лице се у сврхе ове конвенције сматрају корисником нуклеарног постројења на територији те државе.

3. (a) Када за нуклеарну штету одговара више корисника и када се не може са сигурношћу утврдити који дио штете треба приписати свакоме од њих, корисници ће солидарно сносити одговорност. Држава у којој се налази постројење може да ограничи износ јавних средстава која се стављају на располагање по сваком удесу на разлику, ако је има, између износа утврђених овдје и износа утврђеног сходно члану V. став 1.

(b) Када нуклеарни удес настане за вријеме превоза нуклеарног материјала на истом превозном средству, или у случају ускладиштења у вези с превозом, унутар истог нуклеарног постројења, и проузрокује нуклеарну штету за коју одговара више корисника, укупна заједничка одговорност не може бити већа од износа који се примјењује на свакога од њих у складу са чланом V.

(c) Нити у једном од случајева наведених у тачкама (a) и (b) овог става одговорност сваког појединог корисника не може бити већа од износа који се на њега примјењује у складу са чланом V.

4. Под условима одредби става 3. овог члана, када више нуклеарних постројења истог нуклеарног корисника учествује у истом нуклеарном удесу, корисник одговара за свако од тих нуклеарних постројења до висине износа који се на њега примјењује у складу са чланом V. Држава у којој се налази постројење може да ограничи износ

јавних средстава које ставља на располагање како је предвиђено тачком (а) става 3. овог члана.

5. Уколико у овој конвенцији није другачије предвиђено, за нуклеарну штету не одговара ниједно друго лице осим корисника. Међутим, ова одредба не утиче на примјену међународних конвенција о превозу које су на снази или су отворене за потписивање, ратификацију или приступање на дан кад се ова конвенција отвори за потписивање.
6. Ниједно лице не одговара за губитак или штету која, сходно члану I. став 1. тачка (к) ове конвенције није нуклеарна штета, али која је могла бити одређена као таква у складу са одредбама те тачке.
7. Допуштена је непосредна тужба против лица које даје финансијску гаранцију у складу са чланом VII. уколико је то предвиђено законима које примјењује надлежни суд.

### **ЧЛАН III.**

Корисник који је одговоран на основу ове конвенције дужан је да превознику да потврду коју је издао осигуравач или друго лице које пружа финансијску гаранцију, или која је издата у њихово име у складу са чланом VII. ове конвенције. Међутим, држава на чијој се територији налази постројење може да искључи ову обавезу у односу на превоз који се у потпуности одвија на њеној територији. Потврда треба да садржи име и адресу корисника, износ, врсту и трајање гаранције. Лице које је издало потврду или у чије име је издата не може побијати наводе које она садржи. Потврда, такође, треба да садржи опис нуклеарног материјала на који се примјењује гаранција, као и изјаву надлежног органа државе у којој се налази постројење о томе да је назначено лице корисник у смислу значења ове конвенције.

### **ЧЛАН IV.**

1. На основу ове конвенције корисник сноси објективну одговорност за нуклеарну штету.
2. Ако корисник докаже да је нуклеарна штета у цјелини или дјелимично проузрокована крајњом непажњом лица које је претрпјело штету или усљед тога што је то лице предузело или пропустило предузети неку радњу у намјери да причини штету, суд може, ако је то предвиђено законима који се примјењују, ослободити корисника у цјелини или дјелимично његове обавезе да надокнади штету коју је такво лице претрпјело.

3. Корисник не сноси одговорност у смислу ове конвенције уколико докаже да је нуклеарна штета непосредна посљедица оружаног сукоба, непријатељстава, грађанског рата или побуне.

4. Када су нуклеарна и ненуклеарна штета проузроковане нуклеарним удесом или нуклеарним удесом заједно са једним или више других догађаја, таква друга штета се, у обиму у којем се не може разумно одвојити од нуклеарне штете, сматра нуклеарном штетом проузрокованом тим удесом. Међутим, када је штета проузрокована заједно нуклеарним удесом сходно овој конвенцији и емисијом јонизујућег зрачења које није предвиђено овом конвенцијом, ниједна одредба ове конвенције не ограничава нити на други начин утиче на одговорност, ни према лицу које је претрпјело нуклеарну штету, ни у погледу регресних захтјева, ни захтјева за допринос лица које би могло бити сматрано одговорним у вези са таквом емисијом јонизујућег зрачења.

5. Корисник не сноси одговорност у склопу ове конвенције за нуклеарну штету причињену:

- (a) самом нуклеарном постројењу или било ком другом нуклеарном постројењу, укључујући нуклеарно постројење у изградњи, на простору на којем се то постројење налази; и
- (b) било којој имовини која се налази на истом простору који се користи или ће се користити у вези са сваким таквим постројењем.

6. Накнада за штету причињену превозном средством на којем се налазио дотични нуклеарни материјал у тренутку нуклеарног удеса неће утицати на смањење одговорности корисника у погледу других штета на износ мањи од 150 милиона SDR, или сваки виши износ утврђен законодавством стране уговорнице, или износ утврђен сходно члану V. став 1. тачка (c).

7. Ниједна одредба ове конвенције не утиче на одговорност појединца за нуклеарну штету за коју корисник у складу са ставом 3. или 5. овог члана није одговоран на основу ове конвенције, уколико је тај појединац проузроковао штету предузимањем или пропустом да предузме неку радњу у намјери да проузрокује штету.

#### **ЧЛАН V.**

1. Држава у којој се налази постројење може да ограничи одговорност корисника за сваки појединачни нуклеарни удес, било:

- (a) на износ који није мањи од 300 милиона SDR; или

- (b) на износ који није мањи од 150 милиона SDR под условом да осим тог износа, а до износа од најмање 300 милиона SDR, држава стави на располагање јавна средства за накнаду нуклеарне штете; или
  - (c) на максимални рок од 15 година од дана ступања овог протокола на снагу, прелазни износ од најмање 100 милиона SDR у погледу нуклеарног удеса који се деси током тог периода. Може се утврдити и износ нижи од 100 милиона SDR под условом да та држава стави на располагање јавна средства за накнаду штете којима се компензује разлика између тог нижег износа и 100 милиона SDR.
2. Без обзира на став 1. овог члана, држава у којој се налази постројење, имајући у виду природу нуклеарног постројења или потребних нуклеарних супстанци и вјероватне посљедице удеса који би из њих потекао, може да установи нижи износ одговорности корисника, под условом да ни у ком случају ниједан тако утврђен износ не буде мањи од 5 милиона SDR и под условом да држава у којој се налази постројење обезбјеђује расположивост јавних средстава до износа утврђеног у складу са ставом 1.
  3. Износи које држава у којој се налази постројење утврди за одговорног корисника сходно ставовима 1. и 2. овог члана и члану IV. став 6. примјењују се увијек када дође до нуклеарног удеса.

#### **ЧЛАН V.A**

1. Камате и трошкови које додијели суд у споровима о накнади нуклеарне штете плаћају се као додатак на износе на које се упућује у члану V.
2. Износи који се наводе у члану V. и члану IV. став 6. могу се прерачунати у округлим бројкама у валути државе.

#### **ЧЛАН V.B**

Свака страна уговорница обезбјеђује да лица која сnose штету могу да остваре своја права на накнаду, а да не морају покретати посебан поступак у вези поријекла средстава обезбијеђених за такву накнаду.

#### **ЧЛАН V.C**

1. Уколико судови који имају надлежност припадају страни уговорници која није држава на чијој се територији налази постројење, јавна средства која се захтијевају по члану V. став 1. тачке (b) и (c) и по члану VII. став 1., као и камате и трошкови које суд додијели, може да стави на располагање првоспоменута држава уговорница. Држава у

којој се налази постројење надокнађује све такве износе страни уговорници која их је платила. Те двије стране уговорнице се договарају око поступка накнаде.

2. Уколико судови који имају надлежност припадају страни уговорници која није држава на чијој се територији налази постројење, страна уговорница чији судови имају надлежност предузима све неопходне мјере како би омогућила држави у којој се налази постројење да интервенише у поступку и да учествује у сваком поравнању које се тиче накнаде за штете.

## ЧЛАН V.D

1. Генерални директор Међународне агенције за атомску енергију сазива састанак страна уговорница ради измјене ограничења одговорности на које се упућује у члану V уколико једна трећина страна уговорница изрази жељу у том смислу.

2. Амандмани се усвајају двотрећинском већином страна уговорница које су присутне и гласају, под условом да је у вријеме гласања присутна најмање једна половина страна уговорница.

3. Када поступа по приједлогу да се измијене ограничења, састанак страна уговорница узима у обзир, између осталог, ризик од штете која настаје усљед нуклеарног удеса, промјене новчаних вриједности и капацитет тржишта осигурања.

4. (a) Генерални директор ИАЕА обавјештава све стране уговорнице о сваком амандману усвојеном у складу са ставом 2. овог члана ради прихватања. Амандман се сматра прихваћеним по истеку рока од 18 мјесеци након таквог обавјештавања под условом да је најмање једна трећина страна уговорница у вријеме усвајања амандмана од стране састанка саопштила генералном директору ИАЕА-е да они прихватају амандман. Амандман прихваћен у складу са овим ставом ступа на снагу 12 мјесеци након његовог прихватања за оне државе уговорнице које су га прихватиле.

(b) Ако у року од 18 мјесеци од дана обавјештења о прихватању амандман није прихваћен у складу са тачком (a), тај амандман се сматра одбаченим.

5. За сваку страну уговорницу која прихвати амандман након што је прихваћен али није ступио на снагу или након што је ступио на снагу сходно ставу 4. овог члана, амандман ступа на снагу 12 мјесеци након што га је та страна уговорница прихватила.

6. Држава која постане страна уговорница ове конвенције након ступања на снагу неког амандмана у складу са ставом 4. овог члана, уколико та држава не изрази другачију намјеру:

(a) сматра се за страну ове конвенције са тим измјенама и допунама; и

- (b) сматра се за страну конвенције без измјена и допуна у односу на сваку државу уговорницу коју не обавезује тај амандман.

## ЧЛАН VI.

1. (a) Права на накнаду по овој конвенцији престају ако се не поднесе тужба:
    - (i) везана за смрт или тјелесну повреду, у року од тридесет година од дана када се догодио нуклеарни удес;
    - (ii) везана за остале штете, у року од десет година од дана када се догодио нуклеарни удес.
  - (б) Међутим, ако је сходно законодавству државе у којој се налази постројење одговорност корисника покривена осигурањем или другом финансијском гаранцијом или државним средствима за дужи период, законима које примјењује надлежни суд може се предвидјети да право на накнаду од корисника престане по истеку тог дужег рока, али који не може бити дужи од периода за који је та одговорност покривена на основу закона државе у којој се налази постројење.
  - (ц) Тужбе за накнаду штете у погледу губитка живота и тјелесне повреде или, у складу са продужењем по тачки (b) овог става у погледу других штета, које се поднесу након периода од десет година од дана када се догодио нуклеарни удес, ни у ком случају не утичу на право на накнаду према овој конвенцији било ког лица које поднесе тужбу против корисника прије истека споменутог периода.
2. Брише се.
  3. Право на накнаду по овој конвенцији подлијеже прописаном року или року застаријевања, како је предвиђено законима које примјењује надлежни суд, уколико се тужба не поднесе у року од три године, рачунајући од дана када је лице које је претрпјело нуклеарну штету сазнало или је разумно требало да сазна за ту штету и за корисника који је за њу одговоран, под условом да рокови утврђени у ставу 1. тачке (a) и (b) овог члана не буду прекорачени.
  4. Уколико законима које примјењује надлежни суд није другачије предвиђено, свако лице које тврди да је претрпјело нуклеарну штету и које је поднијело тужбу за накнаду у року који је примјенљив у складу са овим чланом, може да допуни свој захтјев узимањем у обзир сваког повећања штете, чак и послџе истека тог рока, све до доношења коначне пресуде.

5. Када се мора одредити надлежност суда у складу са чланом XI. став 3. тачка (b) и када је у року предвиђеном у овом члану поднијет захтјев било којој страни уговорници овлашћеној да о томе одлучи, и уколико је вријеме које је преостало послје доношења такве одлуке краће од шест мјесеци, рок за подношење тужбе биће шест мјесеци, рачунајући од дана доношења такве одлуке.

## ЧЛАН VII.

1. (a) Корисник је обавезан да одржава осигурање или другу финансијску гаранцију за покриће своје одговорности за нуклеарну штету у износу, врсти и под условима које одреди држава у којој се налази постројење. Држава у којој се налази постројење обезбјеђује исплате по захтјевима за накнаду нуклеарне штете који су досуђени против корисника стављањем потребних средстава на располагање у оној мјери у којој су осигурање или друга финансијска гаранција недовољни за подмирење таквих захтјева, али под условом да те исплате не пређу евентуалну границу утврђену сходно члану V. Када одговорност корисника није ограничена, држава у којој се налази постројење може да утврди ограничење финансијске гаранције одговорног корисника под условом да та граница није нижа од 300 милиона SDR. Држава у којој се налази постројење обезбјеђује исплате по захтјевима за накнаду нуклеарне штете који су утврђени против корисника у оној мјери у којој је финансијска гаранција недовољна за подмирење таквих захтјева, али под условом да те исплате не пређу износ финансијске гаранције који се обезбјеђује сходно овом ставу.
  - (b) Без обзира на тачку (a) овог става, када је одговорност корисника неограничена, држава у којој се налази постројење, имајући у виду природу нуклеарног постројења или потребних нуклеарних супстанци и вјероватне посљедице удеса који би из њих потекао, може да установи нижи износ финансијске гаранције корисника, под условом да ни у ком случају ниједан тако утврђен износ не буде мањи од 5 милиона SDR и под условом да држава у којој се налази постројење обезбјеђује исплате по захтјевима за накнаду нуклеарне штете који су досуђени против корисника стављањем потребних средстава на располагање у оној мјери у којој су осигурање или друга финансијска гаранција недовољни за подмирење таквих захтјева, а до границе утврђене у складу са тачком (a) овог става.
2. Стране уговорнице или поједине њихове политичке јединице, као што су државе или републике, нису обавезне да сходно ставу 1. овог члана одржавају осигурање или друге финансијске гаранције за покриће своје одговорности као корисника.
  3. Средства која потичу од осигурања, друге финансијске гаранције или која обезбиједи држава у којој се налази постројење, у складу са ставом 1. овог члана или



члана V. став 1. тачке (b) и (c), намијењена су искључиво за накнаду сходно овој конвенцији.

4. Осигуравач или други финансијски гарант не може да обустави или откаже осигурање или другу финансијску гаранцију предвиђену у ставу 1. без писаног обавјештења надлежном органу најмање два мјесеца унапријед, или, уколико се такво осигурање или друга финансијска гаранција односе на превоз нуклеарног материјала, не може то да учини у току превоза.

#### **ЧЛАН VIII.**

1. Уколико одредбама ове конвенције није другачије предвиђено, врста, облик и обим накнаде, као и њена правична расподјела, регулишу се законима које примјењује надлежни суд.

2. Сходно примјени члана VI. став 1. тачка (c), када у погледу захтјева који се подносе против корисника штета чија се накнада врши по овој конвенцији прелази, или је вјероватно да ће прећи, максимални износ стављен на располагање у складу са чланом V. став 1., у расподјели накнаде, приоритет се даје захтјевима у погледу губитка живота или тјелесне повреде.

#### **ЧЛАН IX.**

1. Уколико се прописима о државном или јавном здравственом осигурању, социјалном осигурању, социјалној заштити, осигурању за случај несреће на раду или професионалне болести предвиђа и накнада за нуклеарне штете, права корисника тих система на накнаду на основу ове конвенције, као и права на регресни захтјев кориснику предвиђена на основу тих система одређују се према законима стране уговорнице или према прописима међувладине организације, које су установиле такве системе.

2. (a) Ако лице које је држављанин стране уговорнице и које није корисник плати накнаду за нуклеарну штету у складу са неком међународном конвенцијом или са законима државе која није страна уговорница ове конвенције, то лице, путем суброгације, стиче права којима би се на основу ове конвенције користило обештећено лице до висине плаћеног износа. Међутим, не може да на тај начин стекне било какво право у оним случајевима и у оној мјери у којима корисник има против тог лица право на регресни захтјев на основу ове конвенције.

(b) Ниједна одредба ове конвенције не спречава корисника који је платио накнаду за нуклеарну штету из средстава која нису средства предвиђена у члану VII. став 1. ове конвенције, да од лица које је пружио финансијску гаранцију у складу с тим ставом или од државе у којој се налази постројење

тражи износ до висине износа који је платио, а који би обештећено лице на тај начин добило на основу ове конвенције.

#### ЧЛАН X.

Корисник има право на регресни захтјев само:

- (a) ако је то изричито предвиђено у писаном уговору; или
- (b) ако је нуклеарни удес посљедица предузимања или пропуста да се предузме радња, са намјером да се причини штета у односу на појединца који је предузео или је пропустио да предузме такву радњу.

Право на регресни захтјев предвиђен овим чланом такође се може проширити да од њега има користи држава у којој се налази постројење у оној мјери у којој је обезбиједила јавна средства сходно овој конвенцији.

#### ЧЛАН XI.

1. Уколико у овом члану није другачије предвиђено, за тужбе поднијете по основу члана II. ове конвенције надлежни су искључиво судови стране уговорнице на чијој територији је дошло до нуклеарног удеса.

1bis. Када до нуклеарног удеса дође у подручју искључиве економске зоне стране уговорнице или, када такво подручје није установљено, у подручју које не прелази границе искључиве економске зоне кад би се она успоставила, за тужбе које се тичу нуклеарне штете од тог нуклеарног удеса, за потребе ове конвенције, надлежни су искључиво судови те стране. Претходна реченица се примјењује ако је страна уговорница обавијестила депозитара о таквом подручју прије нуклеарног удеса. Ништа у овом ставу неће се тумачити као дозвола вршења надлежности на начин који је у супротности са међународним правом мора, укључујући и Конвенцију Уједињених нација о праву мора.

2. Када до нуклеарног удеса не дође на територији било које стране уговорнице или на подручју пријављеном у складу са ставом 1bis, или када се умјесто нуклеарног удеса не може са сигурношћу одредити, за тужбе за нуклеарне штете од нуклеарног удеса надлежни су искључиво судови државе у којој се налази постројење одговорног корисника.

3. Уколико би на основу става 1., 1bis или 2. овог члана, били надлежни судови више од једне стране уговорнице, надлежни су:

- (a) ако је до нуклеарног удеса дошло дјелимично ван територије било које стране уговорнице, а дјелимично на територији једне стране уговорнице, судови ове посљедње; и

- (b) у сваком другом случају, судови оне стране уговорнице које су споразумно одредиле стране уговорнице чији би судови били надлежни у складу са ставом 1., 1bis или 2. овог члана.

4. Страна уговорница чији судови имају надлежност обезбјеђује да само један од њених суда има надлежност у погледу било ког нуклеарног удеса.

#### **ЧЛАН XI.A**

Свака страна уговорница чији судови имају надлежност обезбјеђује у погледу тужби за накнаду нуклеарне штете да:

- (a) свака држава може покренути тужбу у име лица која су претрпјела нуклеарне штете, која су држављани те државе или на њеној територији имају боравиште или пребивалиште, а која су на то пристала; и
- (b) свако лице може покренути тужбу како би спровело права по овој конвенцији која стиче суброгацијом или преносом.

#### **ЧЛАН XII.**

1. Признаје се пресуда која више не подлијеже редовним правним лијековима а коју донесе надлежни суд стране уговорнице, осим:

- (a) када је пресуда добијена преваром;
- (b) када страна против које је пресуда изречена није имала одговарајућу могућност да изнесе своје аргументе; или
- (c) када је пресуда у супротности са јавним поретком стране уговорнице на чијој територији се тражи њено признање или није у складу са основним начелима правде.

2. Пресуда која је призната по ставу 1. овог члана и чије је извршење затражено у складу са формалностима предвиђеним законима стране уговорнице у којој је тражено извршење, сматра се извршном као да се ради о пресуди те стране уговорнице. Суштина спора о коме је донијета пресуда не може бити предмет новог поступка.

#### **ЧЛАН XIII.**

1. Ова конвенција и законодавство државе које се примјењује у складу са њеним одредбама примјењују се без дискриминације у погледу држављанства, пребивалишта или боравишта.

2. Без обзира на став 1. овог члана, у оној мјери у којој накнада за нуклеарну штету прелази 150 милиона SDR, законодавство државе у којој се налази постројење може да одступи од одредби ове конвенције у погледу нуклеарне штете која се претрпи на територији или у поморској зони утврђеној у складу са међународним правом мора друге државе која, у вријеме удеса, има нуклеарно постројење на таквој територији, уколико она не нуди реципрочне погодности у истом износу.

#### **ЧЛАН XIV.**

Осим у односу на мјере извршења, правни имунитети према правилима државног или међународног права неће се примјењивати у поступцима на основу ове конвенције пред надлежним судовима у складу са чланом XI.

#### **ЧЛАН XV.**

Стране уговорнице предузимају потребне мјере како би обезбиједиле да накнада за нуклеарну штету, као и камата и трошкови које је суд у вези с тим досудио, затим премије за осигурање и реосигурање, средства која потичу од осигурања, реосигурања или друге финансијске гаранције, као и средства која стави на располагање држава у којој се налази постројење, у складу са овом конвенцијом, буду слободно конвертовани у валуту стране на чијој територији је претрпљена штета, стране уговорнице на чијој територији тужилац има пребивалиште, а у погледу премија за осигурање и реосигурање и плаћања, у валуте одређене у уговору о осигурању или реосигурању.

#### **ЧЛАН XVI.**

Ниједно лице нема право да на основу конвенције тражи накнаду у обиму у којем је добило накнаду за исту нуклеарну штету на основу друге међународне конвенције о грађанској одговорности у области нуклеарне енергије.

#### **ЧЛАН XVII.**

Ова конвенција не утиче на примјену међународних споразума или међународних конвенција о грађанској одговорности у области нуклеарне енергије, који су на снази или су отворени за потписивање, ратификацију или приступање на дан кад је ова конвенција отворена за потписивање, када су у питању стране уговорнице тих споразума или конвенција.

#### **ЧЛАН XVIII.**

Ова конвенција не утиче на права и обавезе стране уговорнице по општим правилима јавног међународног права.

## **ЧЛАН XIX.**

1. Ако страна уговорница закључи споразум у складу са чланом XI. став 3. тачка (b) ове конвенције, она без одлагања доставља примјерак таквог споразума генералном директору Међународне агенције за атомску енергију ради обавјештавања и достављања осталим странама уговорницама.
2. Стране уговорнице достављају генералном директору примјерке својих закона и прописа у вези са питањима којима се бави ова конвенција ради обавјештавања и достављања осталим странама уговорницама.

## **ЧЛАН XX.**

БРИШЕ СЕ.

## **ЧЛАН XX.A**

1. У случају спора међу странама уговорницама у погледу тумачења или примјене ове конвенције, стране у спору се консултују у циљу рјешавања спора преговарањем или било којим другим њима прихватљивим средствима мирног рјешавања спорова.
2. Уколико се спор такве природе на који се упућује у ставу 1. овог члана не може ријешити у року од шест мјесеци од захтјева за консултацијама у складу са ставом 1. овог члана, он се, на захтјев било које стране у таквом спору, подноси на арбитражу или упућује на Међународни суд правде ради одлуке. Када се спор поднесе на арбитражу, ако у року од шест мјесеци од дана захтјева стране у спору нису постигле договор о организацији арбитраже, страна може тражити од предсједника Међународног суда правде или генералног секретара Уједињених нација да именује једног или више арбитра. У случајевима супротстављених захтјева страна у спору, захтјев генералном секретару Уједињених нација има приоритет.
3. Када ратификује, прихвата, одобрава или приступа овој конвенцији, држава може изјавити да се не сматра обавезаном било једним или са оба поступка рјешавања спорова предвиђених у ставу 2. овог члана. Друге стране уговорнице неће бити обавезане поступком рјешавања спорова предвиђеним ставом 2. овог члана у погледу стране уговорнице за коју је таква изјава на снази.
4. Страна уговорница која је дала изјаву у складу са ставом 3. овог члана може је у сваком тренутку повући слањем обавјештења депозитару.

## **ЧЛАН XXI.**

БРИШЕ СЕ.

**ЧЛАН XXII.**

БРИШЕ СЕ.

**ЧЛАН XXIII.**

БРИШЕ СЕ.

**ЧЛАН XXIV.**

БРИШЕ СЕ.

**ЧЛАН XXV.**

БРИШЕ СЕ.

**ЧЛАН XXVI.**

Генерални директор Међународне агенције за атомску енергију, у ма које вријеме прије истека периода од пет година од ступања ове конвенције на снагу, сазива конференцију ради разматрања ревизије ове конвенције ако једна трећина страна уговорница изрази такву жељу.

**ЧЛАН XXVII.**

БРИШЕ СЕ.

**ЧЛАН XXVIII.**

Ову конвенцију региструје генерални директор Међународне агенције за атомску енергију у складу са чланом 102. Повеље Уједињених нација.

**ЧЛАН XXIX.**

БРИШЕ СЕ.